

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης

Ταχ. Διεύθυνση: Λ. Αλεξάνδρας 11, 114 73 Αθήνα
Πληροφορίες: Α. Κουλίδης
Τηλέφωνο: 210 641 7951
e-mail: sec.dipa@prv.ypeka.gr

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Απαιτήσεις φύτευσης σε φωτοβολταϊκούς σταθμούς.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 52 «Υποχρέωση φύτευσης σε φωτοβολταϊκούς σταθμούς» του ν. 5069/2023 «Όροι δόμησης, κατασκευής, επιτρεπόμενες χρήσεις γης για κέντρα δεδομένων, χωροταξικές και πολεοδομικές ρυθμίσεις, αξιοποίηση πόρων Πράσινου Ταμείου, λοιπές περιβαλλοντικές και ενεργειακές διατάξεις και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις» (Α' 193).
2. Το π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131).

Αποφασίζουμε

Άρθρο 1
Σκοπός

1. Η παρούσα απόφαση αποσκοπεί στον καθορισμό των απαιτήσεων και λεπτομερειών κατά την εκπλήρωση της υποχρέωσης φύτευσης σε χερσαίους φωτοβολταϊκούς σταθμούς, όπως προβλέπεται στην παρ. 6 του άρθρου 52 του ν. 5069/2023 (Α' 193).
2. Ειδικότερα, με την παρούσα καθορίζεται η μέθοδος προσδιορισμού (α) των χαρακτηριστικών των φυτών, όπως το είδος και το ύψος αυτών, (β) των αποστάσεων από τα στοιχεία της εγκατάστασης, (γ) της διαδικασίας έγκρισης και ελέγχου με αυτοψία, και (δ) των κυρώσεων σε περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης φύτευσης.

3. Η εξειδίκευση των λεπτομερειών της φύτευσης για κάθε νέο φωτοβολταϊκό σταθμό της κατηγορίας Α του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 εντάσσεται στην Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων. Για τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς της κατηγορίας Β του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 τηρούνται οι απαιτήσεις που εισάγονται στις Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις με το άρθρο 6 της παρούσας. Για φωτοβολταϊκούς σταθμούς επί του εδάφους που απαλλάσσονται από περιβαλλοντική αδειοδότηση, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παρούσα απόφαση με τη διαδικασία του άρθρου 5 της παρούσας.

4. Για την προσαρμογή των υφιστάμενων φωτοβολταϊκών σταθμών που, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 52 του ν. 5069/2023, καταλαμβάνονται από υποχρέωση φύτευσης, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 4 του ίδιου άρθρου. Όσον αφορά στην περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων κατηγορίας Α της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011, όπου η προσαρμογή στις απαιτήσεις του παρόντος συνιστά διαφοροποίηση μικρής κλίμακας, κατά την έννοια της παρ. 1α του άρθρου 6 του ν. 4014/2011, στην κοινοποίηση που υποβάλλεται στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή περιλαμβάνεται η φυτοτεχνική μελέτη, η εφαρμογή της οποίας εντάσσεται στις υποχρεώσεις τήρησης περιβαλλοντικών όρων του έργου.

5. Για τα σκέλη των φωτοβολταϊκών σταθμών που εγκαθίστανται σε εκτάσεις υπαγόμενες στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, εφαρμόζονται οι πρόνοιες των εν λόγω διατάξεων, διαμέσου των οποίων επιδιώκεται η ανταπόκριση στο μέγιστο εφικτό βαθμό των υποχρεώσεων που ορίζονται στα άρθρα 2 έως 4.

Άρθρο 2

Επιφάνειες φύτευσης

1. Η επιφάνεια φύτευσης δένδρων και θάμνων εκκινεί από την περίμετρο του πολυγώνου του έργου, λαμβάνοντας μέριμνα για πρόσβαση και έλεγχο της περιφράξης, και εκτείνεται προς το εσωτερικό του, έως τη γραμμή που διατηρεί μια ζώνη ασφάλειας και πρόσβασης στα στοιχεία του έργου (φωτοβολταϊκά πλαίσια και υποστηρικτικός εξοπλισμός). Με τον τρόπο αυτό σχηματίζεται πράσινη περιμετρική ζώνη, το ελάχιστο πλάτος της οποίας ορίζεται αναλόγως της κατάταξης του έργου κατά το άρθρο 1 του ν. 4014/2011 ως εξής:

- α) 10 m για έργο υποκατηγορίας Α1,
- β) 8 m για έργο υποκατηγορίας Α2,
- γ) 5 m για έργο κατηγορίας Β,
- δ) 4 m για έργο επί εδάφους, απαλλασσόμενο από περιβαλλοντική αδειοδότηση.

2. Εάν το έργο αποτελείται από περισσότερα του ενός πολύγωνα, η παρ. 1 εφαρμόζεται στο καθένα εξ αυτών.

3. Όταν το εμβαδό ενός πολυγώνου υπερβαίνει τα 70 στρέμματα (70.000 m²), τότε επιπροσθέτως της περιμετρικής φύτευσης απαιτείται εσωτερική φύτευση του 5% της έκτασης του, με είδη φυτών και σε θέσεις που θα υποδειχθούν από τη φυτοτεχνική μελέτη.

4. Σε θέσεις που το ανάγλυφο ή η σύσταση του εδάφους δεν επιτρέπουν την εγκατάσταση φυτών, η φυτοτεχνική μελέτη περιέχει σχετική τεκμηρίωση και εξαντλεί τη δυνατότητα αντιστάθμισης των μη δυνάμενων να φυτευθούν εκτάσεων με άλλες εντός του έργου.

Άρθρο 3

Ύψη φύτευσης

1. Τα υψηλότερα είδη δένδρων και θάμνων εγκαθίστανται προς το εξωτερικό του έργου, ενώ σε πιο εσωτερικές ζώνες εγκαθίστανται χαμηλότερου ύψους είδη, προκειμένου να μειώνεται η σκίαση των φωτοβολταϊκών πλαισίων.

2. Το ελάχιστο ύψος που θα πρέπει να έχουν στην πλήρη ανάπτυξη τους τα υψηλότερα είδη δένδρων και θάμνων που θα εγκατασταθούν προς το εξωτερικό του έργου καθορίζεται ως εξής:

- α) 10 m για έργο κατηγορίας Α,
- β) 8 m για έργο κατηγορίας Β,
- γ) 6 m για έργο επί εδάφους, απαλλασσόμενο από περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Άρθρο 4

Είδη φύτευσης

1. Τα είδη δένδρων και θάμνων που θα επιλεγούν δια της φυτοτεχνικής μελέτης θα πρέπει να είναι ταχείας ανάπτυξης και κατά το δυνατόν βραδύκαυστα.

2. Στη φυτοτεχνική μελέτη:

α) επιλέγονται είδη συμβατά με τη φυτοκοινωνία της περιοχής του έργου και κατάλληλα για το έδαφος και το διαθέσιμο νερό στις θέσεις φύτευσής τους, κατόπιν κατάλληλης τεκμηρίωσης,

β) αποφεύγεται η επιλογή ενός μόνο είδους δένδρου ή θάμνου και προτείνονται μίξεις ειδών που προσεγγίζουν κατά το δυνατόν τις φυσικές αντίστοιχες διαπλάσεις που έχουν αναπτυχθεί στην ευρύτερη περιοχή του έργου,

γ) είναι δυνατή η επιλογή μη καλλωπιστικών δένδρων και θάμνων για μέρος ή το σύνολο της φύτευσης, εφόσον, πρώτον, καλύπτονται οι απαιτήσεις των δύο προηγούμενων άρθρων, δεύτερον, οι εκτάσεις υποδοχής είναι γεωργικού χαρακτήρα

και, τρίτον, η καλλιέργεια των εν λόγω ειδών έχει δοκιμασμένα επιτευχθεί στην περιοχή του έργου.

3. Αποκλείεται η επιλογή ειδών του καταλόγου χωροκατακτητικών ξένων ειδών ενωσιακού ή εθνικού ενδιαφέροντος των άρθρων 4 και 12 αντιστοίχως του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014, όπως ισχύει.

Άρθρο 5 **Φυτοτεχνική μελέτη**

1. Ο φορέας του έργου εκπονεί φυτοτεχνική μελέτη, η οποία συντάσσεται από κάτοχο πτυχίων μελετών κατηγορίας 25 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 (Α' 147) και, στην περίπτωση έργων που αδειοδοτούνται περιβαλλοντικά, εντάσσεται ως παράρτημα στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) ή συνοδεύει την αίτηση υπαγωγής σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις.

2. Στη φυτοτεχνική μελέτη εξετάζονται ιδίως οι ακόλουθοι παράγοντες προκειμένου να καθοριστούν οι επιφάνειες και τα είδη φύτευσης:

- α) ο τύπος και τα χαρακτηριστικά του εδάφους,
- β) το τοπικό μικροπεριβάλλον,
- γ) τα χαρακτηριστικά της φυτοκοινωνίας της περιοχής,
- δ) η διαθεσιμότητα νερού για την ανάπτυξη και συντήρηση της βλάστησης,
- ε) οι λειτουργικοί περιορισμοί της φύτευσης που σχετίζονται με τη μορφολογία ή τη φυσιολογία του εδάφους, τις διελεύσεις υπόγειων ή εναέριων γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τις θέσεις του υποστηρικτικού εξοπλισμού (αντιστροφών, αντικεραυνικών εγκαταστάσεων κ.ά.), τις εσωτερικές οδικές διελεύσεις κ.λπ.
- στ) οι αποστάσεις ασφάλειας από την περίφραξη και από τον παραγωγικό και υποστηρικτικό εξοπλισμό του έργου, λαμβανομένων υπόψιν των απαραίτητων οδεύσεων για λόγους πυροπροστασίας και πρόσβασης, τηρώντας σε κάθε περίπτωση τις απαιτήσεις του άρθρου 2.

3. Με βάση τα παραπάνω, η φυτοτεχνική μελέτη αναπτύσσει κατάλληλα τεκμηριωμένες προτάσεις για τα εξής θέματα:

- α) Είδη δένδρων και θάμνων, ώστε να καλύπτονται οι απαιτήσεις των άρθρων 3 και 4, με βάση τα μορφολογικά χαρακτηριστικά (ύψος, μέγεθος, σχήμα κόμης, ανθοφορία), τη συσχέτιση με την υπάρχουσα βλάστηση εντός του έργου και τη φυτοκοινωνία της ευρύτερης περιοχής, καθώς και τις απαιτήσεις κάθε είδους σε έδαφος και νερό.
- β) Θέσεις φύτευσης ανά είδος, ώστε να καλύπτονται οι απαιτήσεις των άρθρων 2 έως 4, με βάση τις απαιτούμενες αποστάσεις μεταξύ ατόμων του ίδιου είδους ή

διαφορετικών ειδών, του βάθους φύτευσης, της ομαλής συνύπαρξης διαφορετικών ειδών κ.ά.

γ) Προπαρασκευαστικές παρεμβάσεις για τη διαμόρφωση κατάλληλων προϋποθέσεων στις ως άνω θέσεις φύτευσης, όπως χωματοουργικές παρεμβάσεις, εγκαταστάσεις σωληνώσεων κ.ά.

δ) Τρόπος ανάπτυξης και συντήρησης της βλάστησης, με κατάλληλο πρόγραμμα εργασιών άρδευσης, λίπανσης και κλαδέματος.

4. Για τα έργα κατηγορίας Α' του άρθρου 1 του ν. 4014/2011, για την αξιολόγηση της φυτοτεχνικής μελέτης και εφόσον αφορά μη δασικές εκτάσεις, η αρμόδια αρχή για την αξιολόγηση της ΜΠΕ δύναται να ζητεί της γνώμη της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης της οικείας Περιφέρειας.

Άρθρο 6

Τροποποίηση Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων για έργα φωτοβολταϊκών σταθμών

1. Στην παρ. 4 του άρθρου 3 της υπουργικής απόφασης υπ' αρ. 3791/2013 (Β' 104), προστίθεται υποπαρ. 4.10 ως εξής:

«4.10 Φυτοτεχνική μελέτη για την εκπλήρωση της υποχρέωσης φύτευσης του άρθρου 52 του ν. 5069/2023 (Α' 193), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπουργική απόφαση της παρ. 6 του εν λόγω άρθρου.»

2. Στην ενότητα II του παραρτήματος Β.2 «Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις Φωτοβολταϊκών Σταθμών» της υπουργικής απόφασης υπ' αρ. 3791/2013 (Β' 104), προστίθεται παράγραφος II.22 ως εξής:

«II.22 Αμέσως μετά την ολοκλήρωση των κατασκευαστικών εργασιών, είτε σε όλο το έργο είτε σε μέρη του, και, σε κάθε περίπτωση, πριν από την ηλεκτρίση του έργου, υλοποιείται η φυτοτεχνική μελέτη για την εκπλήρωση της υποχρέωσης φύτευσης του άρθρου 52 του ν. 5069/2023 (Α' 193).»

3. Στην ενότητα III.1 του παραρτήματος Β.2 «Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις Φωτοβολταϊκών Σταθμών» της υπουργικής απόφασης υπ' αρ. 3791/2013 (Β' 104), προστίθεται παράγραφος III.1.10 ως εξής:

«III.1.10 Η βλάστηση που έχει εγκατασταθεί στο έργο συντηρείται καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του, με τις εξής τουλάχιστον ενέργειες:

α) Άρδευση, ώστε να υποστηρίζεται η ευρωστία και ανάπτυξη των φυτών.

β) Φυτοκομική φροντίδα (κλάδεμα, λίπανση κ.λπ.) ώστε να εξασφαλίζεται η διαχρονικότητα του πρασίνου.

γ) Αντικατάσταση φυτών που είτε δεν επεβίωσαν της φύτευσης είτε προσβλήθηκαν από ασθένεια, είτε απονεκρώθηκαν για οποιοδήποτε άλλο λόγο, με υγιή φυτά παρόμοιου είδους και ύψους.»

4. Στην ενότητα III.2 του παραρτήματος Β.2 «Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις Φωτοβολταϊκών Σταθμών» της υπουργικής απόφασης υπ' αρ. 3791/2013 (Β' 104), προστίθεται παράγραφος III.2.7 ως εξής:

«III.2.7 Απαγορεύεται η καύση των αποβλήτων συντήρησης της βλάστησης (κλαδέματα και συναφή πράσινα απόβλητα) σε ανοιχτές εστίες καύσης.»

Άρθρο 7 **Εξαιρέσεις**

1. Φωτοβολταϊκοί σταθμοί που εντάσσονται σε έργο υποδομής, όπως οι αυτοκινητόδρομοι, οι αερολιμένες, οι εμπορικοί ή τουριστικοί λιμένες κ.ά., ή εγκαθίστανται εντός οργανωμένων υποδοχέων παραγωγικών δραστηριοτήτων, τουριστικών εγκαταστάσεων, βιομηχανικών μονάδων κ.ο.κ., δεν υποχρεούνται σε περιμετρική ή εσωτερική φύτευση.

2. Φωτοβολταϊκοί σταθμοί που αναπτύσσονται επί δομημένων επιφανειών συμπεριλαμβανομένων και των χώρων στάθμευσης.

3. Σε περιπτώσεις που λόγω της μορφολογίας ή φυσιολογίας του εδάφους δεν είναι εφικτή η φύτευση δένδρων και θάμνων, η φυτοτεχνική μελέτη παρέχει σχετική τεκμηρίωση, στην οποία θα πρέπει να εξαντλούνται όλες οι δυνατότητες εγκατάστασης βλάστησης. Για τη χορήγηση της εξαίρεσης απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της δασικής υπηρεσίας εφόσον οι εκτάσεις είναι δασικές ή της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης της οικείας Περιφέρειας εφόσον οι εκτάσεις είναι μη δασικές. Εάν, στην περίπτωση φωτοβολταϊκών σταθμών που αδειοδοτούνται περιβαλλοντικά, η τεκμηρίωση κριθεί επαρκής από την Υπηρεσία που εγκρίνει τη φυτοτεχνική μελέτη, τότε στην περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου εισάγεται πρόβλεψη εξαίρεσης από την υποχρέωση φύτευσης. Στην περίπτωση φωτοβολταϊκών σταθμών που δεν αδειοδοτούνται περιβαλλοντικά που δεν αδειοδοτούνται περιβαλλοντικά, η φυτοτεχνική μελέτη κατατίθεται στην αρμόδια, ως άνω, υπηρεσία η οποία εγκρίνει ή απορρίπτει τη μελέτη εντός δεκαπέντε εργάσιμων ημερών.

Άρθρο 8 **Έλεγχοι - Κυρώσεις**

1. Η τήρηση των υποχρεώσεων φύτευσης υπάγεται σε έλεγχο στο πλαίσιο των τακτικών και έκτακτων περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων του άρθρου 20 του ν. 4014/2011, όπως ισχύει.

2. Επιπροσθέτως, διενεργείται ετήσιος δειγματοληπτικός έλεγχος του δέκα τοις εκατό (10%) των φωτοβολταϊκών σταθμών από τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της οικείας Περιφέρειας.

3. Παραβάσεις των οποίων η έκταση είναι μεγαλύτερη του 40% της ελάχιστης προς φύτευση έκτασης, όπως αυτή προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 2 της παρούσας κατατάσσονται στην κατηγορία μέτριας σοβαρότητας του άρθρου 30 του ν. 1650/1986, όπως ισχύει. Παραβάσεις μικρότερης έκτασης κατατάσσονται στην κατηγορία χαμηλής σοβαρότητας του ίδιου άρθρου.

4. Περιπτώσεις πλήρους αθέτησης της υποχρέωσης φύτευσης, με μηδενική εκτέλεση των αντίστοιχων εργασιών και προπαρασκευαστικών παρεμβάσεων κατατάσσονται στην κατηγορία σημαντικής σοβαρότητας του άρθρου 30 του ν. 1650/1986, όπως ισχύει.

Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ